A°. 1843. ARNHEMSCHE COURANT N°. 218.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal 's weeks* wordt uitgegeven, en wel op *Zondag, Dingsdag, Woensdag, Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.

ZATURDAG 3 NOVEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels *f* 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De heer VAN HALL *op den 4den october 1843, en de heer* VAN HALL *op den 25sten october 1843.*

Bij koninklijk besluit van den 25sten october ll. zijn de gouverneurs der provinciën ontslagen van het bestuur en toezigt over de invordering van 's lands middelen en ontvangsten en zijn deze werkzaamheden opgedragen aan arrondissements-directeurs. Wanneer met dezen maatregel geene andere in verband staan, welke nog niet afgekondigd zijn, zoude dit besluit niets dan de creatie van een nieuw ambt, dat van arrondissements-directeuren, wezen en zonderling luiden bij den algemeenen wensch tot bezuiniging. Het is echter mogelijk, dat men aan deze directeurs de inspectiën wil opdragen; doch waarom dan met de openbaarmaking van dit besluit gedraald?

Ware dit besluit onder eenen nieuwen minister genomen, wij begrepen het volkomen, wij zouden er de eerste poging in zien om terug te keeren van den weg eener buitensporige centralisatie. Nu schijnt het weder een dier onverklaarbare daden, van welke de heer VAN HALL vol is. Want of het is een nieuw bewijs van zwakheid, van volstrekte beginselloosheid en zucht om zich door allerlei middelen van de gunst der meerderheid in de Kamer meester te maken, ten einde, zoo lang mogelijk, den ministeriëlen zetel te kunnen blijven bekleeden, of het is een *dementi* aan de heeren ROCHUSSEN en VAN DER HEIM gegeven door iemand, die bij herhaling zijne ongeschiktheid voor het departement van financiën erkende en medelijden voor zijne zwakke krachten afsmeekte.

Anders is het verschil tusschen de daad van den heer VAN HALL op den 25sten october en van zijne woorden op den 4den october niet te verklaren.

De Kamer had bij herhaling verlangd, dat de gouverneurs van de administratie der belastingen zouden ontslagen worden. Wat antwoordde daarop de heer VAN HALL in de zitting van 4 october ll.? Hij verklaart, »dat de beide laast afgetredene mi»nisters van financiën, welke in staat waren de »zaak van verschillende standpunten te kunnen be»oordeelen, van meening waren, dat de combinatie »van het beheer der belastingen met de burgelijke »administratie in de provinciën als eene wettige »instelling moest beschouwd worden, *welke, zoo wel »voor de belangen der schatkist, als voor die der »der ingezetenen, belangrijke uitkomsten oplevert.*

»Het is toch niet te ontkennen, dat maatregelen, »welke van de ambtenaren der belastingen uitgaan, »zoo wel bij het bestuur als bij de ingezetenen, »ligtelijk met een ongunstig oog worden beschouwd »en weinig medewerking ondervinden, daar men »steeds vermoedt, dat deze alleen de hun opge»dragen belangen der schatkist willen bevorderen, »zonder op die van handel en nijverheid acht te »slaan.

»Doch wanneer de maatregelen of bevelen uit»gaan van het hoofd van het gewestelijk bestuur, »aan wien niet alleen het bestuur der belastingen »is opgedragen, maar die tevens, uit den aard »zijner betrekking, geroepen is de welvaart van »het gewest en al de belangen van deszelfs inge»zetenen te bevorderen, dan worden dezelve gun»stiger beoordeeld, en vinden daarbij eene meer »gereede medewerking. Wat meer is, de kennis, »welke de gouverneurs bezitten van de onderscheidene »belangen van het gewest, aan welks hoofd zij ge»plaatst zijn, stelt hen dikwijls in de gelegenheid, »om de toepassing der wetten, zonder dat zulks tot »afwijking derzelve aanleiding geeft, in het belang »der ingezetenen zoodanig te wijzigen, dat hierdoor »soms, uit locale omstandigheden ontstane bezwa»ren worden voorgekomen, waardoor in vele ge»vallen, zonder nadeel van 's rijks kas, niet zelden »in het voordeel daarvan, klagten van de belasting»schuldigen kunnen worden voorgekomen en de »voldoening aan de voorschriften der belastingwetten »gemakkelijker wordt gemaakt.

»*De tweeledige betrekking der provinciale gouver»neurs*, als hoofden van de burgerlijke adminis»tratie en van die der belastingen, *verzekert aan »de eene zijde de perceptie der middelen*, waartoe »ook de burgerlijke autoriteiten door hen kunnen »worden aangespoord mede te werken, *en heeft »een einde gemaakt aan die menigvuldige botsingen, »welke voor 1824 tusschen de burgelijke en fiscale »administratie bestonden*; maar zij waarborgt ook »de ingezetenen tegen de groote fiscaliteit der amb»tenaren van de belastingen, daar de gouverneurs, »zoo zij aan de eene zijde geroepen zijn de belangen »van 's rijkskas met al hun vermogen te bevorderen, »aan de andere zijde verpligt zijn de ingezetenen »tegen eene te gestrenge toepassing der belasting»wetten te waarborgen, en de magt hebben, om, »wanneer zulks zonder nadeel van 's rijkskas kan »geschieden, faciliteiten toe te staan, zonder welke »de belastingen noodeloos bezwarender zouden kun»nen zijn, dan de bedoeling des wetgevers is ge»weest, of tot verzekering van het regt van den »fiscus noodig is.

»Deze consideratiën verdienen vooral thans aan»merking, omdat het op de publieke opinie niet »dan eenen gunstigen invloed kan hebben, dat »het bestuur der belastingen in de provinciën »niet aan een fiscaal ambtenaar is opgedragen, maar »aan een hoog staats-ambtenaar, die door zijne »betrekking in staat is, om alle gewestelijke »en plaatselijke belangen te kennen, als geroe»pen is deze, zoo wel als die der schatkist, te »bevorderen, waardoor de van hem uitgaande »beschikkingen niet dat vermoeden van fiscaliteit »tegen zich hebben, welke de publieke opinie veel»al aan de ambtenaren der belastingen toeschrijft.

»Eindelijk, Edel Mogende Heeren! *heeft de op»dragt van het beheer der belastingen aan de gou»verneurs eene groote vereenvoudiging daargesteld*, »daar de menigvuldige correspondentie van dezelve »met de directeuren der belastingen geheel is komen »te vervallen, *en zoude het afscheiden van dat be»heer van de provinciale administratie tot meerde»re omslag en bij gevolg tot meerdere kosten voor »'s rijks kas aanleiding geven*."

Zoo sprak de heer VAN HALL op den 4den October! op den 25sten contrasigneert hij een besluit, waarvan de overweging luidt, dat bij de *invoering van het nieuwe stelsel van belastingen in 1823* de behoefte bestond om de ambtenaren der belastingen onder de leiding der gouverneurs te plaatsen, doch *welke leiding thans kon worden ontbeerd*. Op den 4den october strekte die leiding der gouverneurs, behalve tot andere voordeelen, ook vooral tot *vereenvoudiging:* op den 25sten october geschiedt de afschaffing, ten einde »vereenvoudiging in de »heffing van 's rijks belastingen en eene bezuiniging »in de handeling der daartoe betrekkelijke zaken »daar te stellen."

Wanneer sprak de heer VAN HALL waarheid, op den 4den of op den 25sten october? Gedurende zijn bestuur van het departement van justitie, dat hij op den 1sten april 1842 met zoo veel zelfvertrouwen, helaas, aanvaarde, heeft hij te weinig blijken van doorzigt, bekwaamheid of vlugheid van oordeel gegeven, dat het geene ongerijmdheid zou mogen heten te vermoeden, dat hij ontdekt zoude hebben, dat zijne beide voorgangers dwaalden. Hij zelf heeft daarenboven te dikwerf zijne ongeschiktheid en zijne te zwakke krachten voor dit departement beleden om dit niet gerust te kunnen aannemen.

Geene andere uitlegging blijft hier derhalve over, dan het weder als een nieuw bewijs aan te merken van de beginselloosheid, of maar, vergissen ons, van dien rijkdom aan beginsels van Zijne Excellentie, welke hem ter gelijkertijd in het behoud en in de afschaffing een maatregel van vereenvoudiging en bezuiniging doet zien. Van daar zeker, dat de minister, geleerd door de afstemming der begrooting van financiën, het eerste beginsel heeft weggeworpen, ten einde te zien of het met nommer *twee* beter zal gelukken. Hoe goed is het toch, wanneer men zoo rijk aan beginsels en zoo stoutmoedig als de heer VAN HALL is, om die allen achtervolgens, als ware het de natuurlijkste zaak der wereld, te voorschijn te brengen.

Buitenlandsche berigten.

RUSLAND.

Van den Donau, 25 oct. De troepenbewegingen naar de Zuidelijke grenzen van Rusland duren nog altijd voort. Men zegt, dat het daar verzamelde leger tot op 50,000 man zal gebragt worden. De gebeurtenissen in Griekenland, de woelingen der christelijke bevolking van Turkije en nieuwe verwikkelingen in Wallachije schijnen aanleiding tot deze buitengewone toerustingen te geven.

— Aan den Kaukasus is in den laatsten tijd niets van belang voorgevallen. De bergvolken houden zich tamelijk rustig, waaruit men opmaakt, dat zij zich tot eene groote onderneming gereed maken. De Russen hebben in den laatsten zomer weder verscheidene nieuwe forten aangelegd.

ITALIE.

Parijs, 28 oct. Sedert een paar dagen houden zich alle Fransche dagbladen zonder uitzondering bezig, met de tijding eener gewapende interventie van Oostenrijk in Italië. Een Weener correspondent der *Deutsche Allgemeine Zeitung*, en een andere van het *Frankfurter Journal*, welke waarschijnlijk beide

uit dezelfde bron putten, willen weten dat 4000 Oostenrijkers ter beschikking van de pausselijke regering gesteld zijn geworden, en dat graaf *Radetzky* bevel uit Weenen heeft ontvangen, onverwijld dit Oostenrijksche hulpkorps over de Po te doen trekken. De volgende, aan de *Messagiere Modenese* ontleende daadzaken zullen doen blijken, hoe ligtelijk de eenvoudigste dingen verkeerd kunnen worden voorgesteld. De hertog *van Modena* verlangde, dat aan de herfstmanoeuvres van zijn leger dit jaar ook eene afdeeling Oostenrijksche troepen deel zoude nemen, om met de beroemde vliegende brug *à la Virago* eene proef in het groot op de Po te doen. Met toestemming zijner regering liet graaf *Radetzky* eene afdeeling van 6000 man, uit infanterie, kavallerie en artillerie bestaande op den linker oever van de Po bij Brescello en Viadana, waar zich de Po in twee armen verdeelt, een legerkamp opslaan. Den 26sten september sloegen de Oostenrijksche pontiniers, zoowel bij Viadana als bij Brescello, eene vliegende brug van 850 meters lengte over den stroom, in tegenwoordigheid van de hertogelijke familie *van Modena*, van den aartshertog *Frederik van Oostenrijk* en van den veldmaarschalk graaf *Radetzky*. Ofschoon tot het leggen dezer beide bruggen naauwelijks 3½ uren gebezigd werden, boden dezelve niettemin zulk eene soliditeit aan, dat, toen in den nacht van den 26sten op den 27sten een hevige storm uitbrak, welke in den omtrek groote schade aanrigtte, de bruggen alleen onbeschadigd bleven. Des morgens van den 27sten rukte het Oostenrijksche legerkorps van 6000 man in twee kolonnes over dezelve op het gebied van Modena, waar zij, onder bevel van den regerende hertog, eenige manoeuvres uitvoerden. Een paar dagen daarna keerden de Oostenrijksche troepen naar hunne vroegere garnizoenen terug; de bruggen werden weggenomen, en hiermede bereikte de vermeende interventie van Oostenrijk in Italië haar einde. (*A. A. Z.*)

ZWITSERLAND.

Bern, *26 oct.* De regeringsraad van ons kanton deelt aan alle standen eene verklaring mede, welke gerigt is tegen het besluit, den 20sten der vorige maand, door den grooten raad van den stand Lucern genomen. Daarin wordt aan genoemden raad van dit voorzittend kanton de stellige verklaring gedaan, »dat de stad Bern, voor zoo veel haar betreft, nooit zal toegeven, dat Zwitserland ten speelbal strekke aan eenige kwalijk gezinden, maar dat Bern, met alle aan hetzelve ten dienste staande middelen, iedere bedreiging van het Zwitsersch eedgenootschap, en iedere poging tot afscheiding te keer zal gaan.

DUITSCHLAND.

Dresden, *22 oct.* In de laatste dagen verspreidt zich het gerucht, dat de koning en de invloedrijkste leden van het hof gezind zouden zijn den wensch des lands naar eene constitutionele regtspleging te vervullen. De tegenwoordige minister van justitie *von Konneritz* moet hebben ingezien, dat aan de openbare meening niet langer weerstand kan worden geboden. Deszelfs schoonzoon, de heer *von Watdorf*, thans gevolmagtigd minister te Weimar, moet hem vervangen, en deze moet een erkend vriend der openbare en mondelinge regtsplegingen zijn. Daarbij verdienen deze geruchten te meer geloof, dewijl zij van het hof zelf uitgaan. De heer *von Konneritz* heeft in de standenvergadering stellig verklaard, dat hij niet aan de openbare meening zou toegeven. Hij is de man niet om van gevoelen te veranderen. (*M. Abz.*)

Bremen, *26 oct.* Wij vernemen, dat in Berlijn tusschen Pruissen en Hannover onderhandeld wordt, om vooreerst de provinciën Gottinger en Grubenhager met het Harzgebied aan het tolverbond aan te sluiten, waaruit dan binnen kort onvermijdelijk de aansluiting der noordelijke provinciën zou moeten volgen. Zoo zegeviert eindelijk het streven der vrienden van het tolverbond in Hannover; het groothertogdom Oldenburg zou natuurlijk geen oogenblik toeven, zich tegelijk met Hannover aan te sluiten. Deze aangelegenheid is in ieder geval van het hoogste gewigt voor het geheele noorden van Duitschland. (*H. C.*)

OOSTENRIJK.

Weenen, *23 oct.* Met groote bezorgdheid bemerkt men hier de ongunstige stemming van hen, welke geroepen zijn hunne stem in de beslissing der Grieksche aangelegenheid te geven. Deze ongunstige stemming wordt voornamelijk verhoogd door de behandeling, welke onzen gezant gedurende de revolutie van nog geen 24 uren wedervoer, en vooral ook door het geheel eigenaardige beloop der beweging zelve, want bij alle bekende vredesgezindheid van ons kabinet, had hetzelve toch gewenscht, dat de beweging, hoezeer dan ook onvermijdelijk, niet zoo vreedzaam ware afgeloopen, dewijl de vrees voor soortgelijke omwentelingen bij de volken zeer verminderen moet, wanneer zij zien, dat dezelve niet altijd met bebloede hoofden en het verlies van eigendommen gepaard gaan. Ongetwijfeld zal men aan de Newa nu wel reeds bekend zijn met deze ongunstige stemming te Weenen, en daarop steunende, een gelijk gedrag als in de Servische kwestie volgen. Bezwaarlijk zullen echter Frankrijk en Engeland zich geneigd toonen, de komedie van Belgrado in Athene te laten herhalen. Wil Oostenrijk niettemin, uit liefde van de tot dus ver opgevolgde beginsels, de gebeurtenissen van 15 september ongedaan maken, dan moet het zich nog naauwer aan eene mogendheid aansluiten, van welke het zich steeds meer behoorde te verwijderen. Of eene reactie tegen die gebeurtenissen raadzaam zij, kan slechts door hen toestemmend worden beantwoord, welke zoodanige reactie wenschen; of dezelve mogelijk is, moet betwijfeld worden. Algemeen gelooft men hier, dat reeds de poging daartoe den, met zoo vele opofferingen gekochten Europeschen vrede in gevaar zou brengen. Minder bekend is het overigens, hoe stellig zich de openbare meening der Hongaren bij deze gebeurtenissen verklaard heeft; de hoofdleiders van den tegenwoordigen rijksdag aldaar, hebben het bij vele gelegenheden duidelijk genoeg uitgesproken, wien en wat zij vreezen; de verwachtingen op den tegenwoordigen rijksdag gebouwd, zouden nog bitterder dan vroeger te leur gesteld kunnen worden, wanneer die vrees, door welke onze alliantie bij de Servische kwestie reeds zoo hoog geklommen is, door impopulaire maatregelen tegen Griekenland nieuw voedsel ontving. (*Köln. Zeit.*)

PRUISSEN.

Berlijn, *27 oct.* Hier loopen wonderlijke geruchten omtrent de wijze, waarop Rusland de Grieksche aangelegenheid beschouwt. De afzetting van den gezant *Katakazi* zou, volgens dezelve, geenzins te zamen hangen met de tegen hem ingebragte beschuldigingen van regtstreeks den opstand te hebben uitgelokt; zoodanige beschuldigingen merkt men aan als een verzinsel van hen, welke geene gelegenheid laten voorbij gaan om de bedoelingen van Rusland verdacht te maken. De heer *Katakazi* is afgezet, dewijl hij zich, na de volbragte omwenteling, met de opstandelingen in verdraagzame gemeenschap heeft gesteld, en niet in naam zijns keizers geprotesteerd heeft tegen de beleediging, het monarchische beginsel aangedaan. Men verhaalt verder, dat het Russische kabinet zich met het Grieksche koningrijk in geene verdere comunicatie zal inlaten, tenzij de raddraaijers der beweging voorbeeldig gestraft worden; maar dat hetzelve aan zijn getrouwen bondgenoot, den sultan, troepen ter beschikking zal stellen, in geval eene verdere uitbreiding der revolutionaire woelingen onder de christelijke bevolking van het Oosten beproefd mogt worden. Of een buitengewone kommissaris, bij voorbeeld de heer *von Lieven*, deze categorische verklaringen naar Athene brengen zal, en of dezelve alleenlijk aan de beschermende mogendheden medegedeeld zullen worden, zal waarschijnlijk door berigten uit Athene spoedig beslist worden. (*D. A. Z.*)

FRANKRIJK.

Parijs, *30 oct.* Men meent te weten, dat de heer *Thiers* het voornemen heeft te kennen gegeven, om bij de aanstaande jaarzitting der kamers, de lijdelijke rol, die hij het vorige jaar gespeeld heeft, te laten varen en zich in hevige oppositie tegen het ministerie te stellen; men voegt er zelfs bij, dat hij met den maarschalk *Soult* onderhandelingen geopend zou hebben, tot het vormen eener nieuwe administratie, bij welke de maarschalk het voorzitterschap, en hij, de heer *Thiers*, het ministerie van binnenlandsche zaken bekomen zou.

— Het getal der handteekeningen op de, in de departementen ter teekening voorgelegde petitiën tegen de fortificatiën van Parijs, wordt reeds op ruim vijftigduizend begroot. Ten gevolge van den toenemende wederstand, welken deze werken ondervinden, zou de regering het voornemen hebben afgezien om een nieuw credict van honderd millioen franken, tot voltooijing daarvan, aan te vragen.

— Te Bayonne was den 26sten deser het gerucht verspreid, dat de generaal *Concha* te Sarragossa is binnengerukt, maar men sloeg toen hieraan nog weinig geloof, vooral dewijl eene depêche, door den vice-consul van Spanje te Oloron, aan den Spaanschen consul te Bayonne gerigt, inhield, dat te Sarrag[...] niets voorgevallen was; dat de onderhandel[...] voortduurden, en dat de nationale garde besl[...] had zich tot het uiterste te verdedigen. Doch [...] vóór het vertrek van den post was de diligence [...] Tolosa te Bayonne aangekomen, en verhaalde de co[n]ducteur daarvan, dat de generaal *Concha*, na vruch[te]looze pogingen tot schikking, den 23sten het vuur [...] batterijen had doen openen en tot den volgenden d[...] volhouden, waarop het stedelijk bestuur des morge[ns] de stad had verlaten, om zich naar het hoofdkwa[r]tier van *Concha* te begeven en over nieuwe voorwaa[r]den te onderhandelen, welke men dacht, dat weder[...]zijds aangenomen zouden worden, in welk geval [...] troepen, nog in den loop van dien dag, konden binne[n]rukken. Den 25sten hoorde men te Tudela de kannona[de] tegen Sarragossa ook niet meer, hetwelk men, ofscho[on] op een afstand van twaalf uren, gedurende de vor[ige] dagen, duidelijk had kunnen onderscheiden.

— Overigens schijnt het Engelsch ministerie, hoew[el] toebereidselen makende om Ierland onder den duim [te] brengen, naar een middel om te zien om de gemoede[ren] van de voorstanders der afscheiding tot bedaren [te] brengen. Een Iersch katholijk geestelijke, die onla[ngs] te Weenen was, heeft eene conferencie gehad met d[en] prins *van Metternich*, waarin schier uitsluitend o[ver] de Iersche zaken sprake is geweest. De Oostenrijk[sche] minister rigtte dienaangaande menigvuldige vra[gen] tot den Ierschen prelaat en zeide hem, dat hij ga[arne] naauwkeurige berigten wilde inwinnen betreffende [...] land, vermits het Engelsche kabinet hem om zijne t[u]schenkomst had aangezocht, opdat de paus mogt [...] willigen deszelfs invloed aan te wenden tot het her[...] der rust in Ierland.

Men verhaalt verder, dat de paus zich niet tege[n] afscheiding der Ieren heeft willen verklaren en [...] Oostenrijkschen bemiddelaar heeft geantwoord, [...] Engeland zich bovenal moest beijveren, om regtva[ar]digheid te doen wedervaren aan de menigvuldi[ge] grieven der Iersche katholijken, en dat dit het e[...] middel was om dit ongelukkige land te bevredigen.

Het schijnt, dat het Engelsche kabinet, ten gev[olge] van het niet slagen dezer poging bij den H. vad[er] tot het besluit is gekomen, de koningin naar Fra[nk]rijk te zenden.

Overigens heeft de kruistogt tegen *D. O'Connell* [...] diens aanhang, tot dusverre weinig vruchten gedrag[en]. Integendeel zijn eenige personen van invloed, die [...] nog toe besluiteloos waren gebleven, daardoor gen[...] geworden zich bij de voorstanders der afschaffing [...] voegen. Het gouvernement heeft de vergadering[en] der associatie nog niet doen sluiten, en zelfs be[...] men het gerucht te verspreiden, dat bij het Lon[den]sche kabinet kwestie is om de aanklagt tegen *O'Co[n]nell* te laten vallen.

— Men verzekert, dat de keizer van Rusland geweig[erd] heeft een respijt aan het Grieksche gouvernement [te] verleenen, voor de betaling van het achterstall[ige] halfjaar rente der schuld. Het nieuwe Grieksche [mi]nisterie had dit uitstel doen vragen, ten einde [...] tijd te hebben om de constitutie te consolideren [...] orde in de financiën te brengen.

Daarentegen wil men weten, dat de kabinetten [...] Londen en Parijs er in bewilligen om een jaar uit[stel] te verleenen.

— Het gouvernement heeft, zegt men, per estafe[tte] uit Madrid de tijding ontvangen, dat het minis[terie] aan de beide Kamers een voorstel heeft gedaan, str[ek]kende om H. M. *Isabella II* meerderjarig te [...] verklaren.

Parijs, *31 oct.* Eindelijk is weder eene reeks [te]legraaf-berigten omtrent Spanje bekend gemaakt; [...] hier dezelve:

»*Perpignan*, *28 oct.* Het vuur duurt te Girona [...] De St. Janstoren is onder den voet geschoten en [...] batterij ligt onder het puin begraven."

»*Perpignan*, *29 oct.* Den 24sten hebben de batte[rijen] der opstandelingen te Barcelona 400 stuks [...] bommen of grenaten naar Gracia, Sanz Clotz en [Bar]celonette geschoten; Montjuich en de Citadel [...] dit vuur doen zwijgen. Sedert den 25sten hee[ft] geschut-vuur tusschen de stad en de forten opgeho[uden] dat uit het klein geweer heeft op onderscheiden p[...] voortgeduurd. Er zijn twee stoombooten van [...] naar Tarragona gezonden, om troepen te halen.

»*Madrid*, *26 oct.* Het congres (*de Tweede K*[amer]) is den 26sten geconstitueerd geworden; het provis[ionele] bureau is aangebleven. Denzelfden dag heeft de [rege]ring aan beide de Kamers eene akte voorgesteld [...] te verlangen dat de koningin meerderjarig v[...]

worde. Dit voorstel is terstond naar de bureaux verzonden tot het benoemen van commisiën.

Bayonne, 30 oct. De senaat en het congres hebben den 27sten de commissiën benoemd tot beoordeeling van den voorslag ter meerderjarig-verklaring der koningin. — De opstandelingen van Saragossa hebben den 25sten verlangd, dat de vijandelijkheden opgeschort wierden tot op ontvangst van het antwoord der regering op de voorslagen van onderwerping, welke zij den 21sten gedaan hebben. — De generaal *Senosiain* heeft den 23sten geschreven, dat hij hoop had, dat Leon zich den volgenden dag zou overgeven."

SPANJE.

Madrid, 23 oct. Het schijnt al meer en meer zeker te worden, dat de heer *Olozaga* tot voorzitter van de Kamer benoemd en de vice-presidenten en secretarissen, voor de helft uit de heethoofden en voor de wederhelft uit de gemagtigden gekozen zullen worden.

BELGIE.

Brussel, 21 oct. Morgen zullen de eerste spoortreinen met vrachtgoederen naar Keulen vertrekken. De lading der Spaansche brik *San Andres Apostel*, uit 800 k. suiker bestaande, zal een deel van dien trein uitmaken. Ondanks het Allerheiligenfeest, hebben de tolbeambten bevel ontvangen morgen op hunnen post te zijn.

Brussel, 1 november. Men verneemt uit eene zekere bron, dat het koninglijke besluit, hetwelk aan Duitschland eenige begunstigingen voor den invoer zijner wollen, zijden stoffen, garens en linnens toestaat, en hetwelk heden, 1 november, ophield van kracht te zijn, op nieuw verlengd is geworden.

In aanmerking nemende de belangrijkheid der aangekondigde goederen-transporten op den Rijn-Belgischen spoorweg, heeft men thans, ondanks de moeijelijkheid der exploitatie van eenen spoorweg met enkel spoor, vijf treinen daags tusschen Verviers en Aken georganiseerd, in de hoop dat de tol-formaliteiten aan de grenzen veroorloven zullen deze dienst behoorlijk te vervullen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 30 oct. Hetgeen door onderscheiden dagbladen, betrekkelijk de verandering in de uniformen, gemeld is, is niet geheel juist. Wij vernemen daaromtrent het volgende: aangaande de capotjassen, dat, in plaats van witte, roode kragen zouden moeten hebben, is vooralsnog niets met zekerheid bepaald; hetgeen gezegd is van de ligt blaauwe pantalon, welke de tegenwoordige, door de infanterie gedragen wordende zal vervangen, is juist, maar men kan er bijvoegen dat zulks zich al mede tot het grootste gedeelte der cavalerie zal uitstrekken.

's Gravenhage, 1 nov. Bij besluit van 28 october jl. no. 65, heeft Zijne Majesteit, ter vervulling der vacatures in de commissie van landbouw in Gelderland, ontstaan door het overlijden van de heeren *de Beijer* en *R. H. Hangest* baron *d'Yvoy*, tot leden dier commissie benoemd de heeren *A. W. C. W.* baron *van Pallandt tot Barlham*, en *O.* baron *van Wassenaar tot Katwijk*.

— Zijne Majesteit is, bij besluit van den 28sten october jl. no. 40, vergund het bestaan te Arnhem (provincie Gelderland), van eene christelijke afgescheidene gemeente, bestuurd volgens de bepalingen van het reglement der christelijke afgescheidene gemeente te Utrecht.

— In de *Staats-Courant* leest men nog de navolgende berigten uit Oost-Indië: Van de in 1840 door het gouvernement, als eene proeve, naar Java gezonden kameelen, zijn verscheidene gestorven aan eene ontsteking der lever, waaraan deze lastdieren zoo algemeen schijnen onderworpen te wezen, dat men de hoop opgeeft, om dezelve op Java te naturaliseren.

Vlissingen, 29 oct. Heden namiddag werden alhier, door de Nederlandsche loodsboot no. 6, schipper *L. van der Eyck*, behouden aan wal gebragt zes schipbreukelingen, welke den vorige dag, tegen het vallen van den avond, door genoemde loodsboot in zee met stormweer uit het W. Z. W. en hooge zeeën, op de hoogte van [illegible], ruim 4 mijlen afstand, van het Fransche visschers vaartuigje, genaamd *le St. Pierre de Berk*, schipper *Pierre Mocquet*, hetwelk in eenen zinkenden staat verkeerde, werden gered, en die ongetwijfeld eene prooi der golven zouden zijn geworden, zoo niet de equipaadje van genoemde Nederlandsche loodsboot, in hare menschenlievende en met het meeste beleid aangewende pogingen tot redding, volhard had.

Ingezonden stukken.

Aftreding der burgemeesters ten platten lande.

II.

Juist stonden wij gereed het stuk, over dit onderwerp handelende, en voorkomende in dit blad van den 14den dezer, te beantwoorden, toen ons heden morgen het artikel ter hand kwam, dat dit stuk wederlegt en dat opgenomen is in het blad van 25 dezer.

Over het eerste stuk zullen wij alzoo kort zijn: — wij vereenigen ons geheel met de aanmerking der redactie, en de schrijver van dat artikel mag zich gelukkig achten er zoo genadig te zijn afgekomen; want, *vooreerst*, moest de stem van den heer ANEMAET in het onderhavige geval beslissen, — dan was die beslissing tegen den schrijver, omdat die stem was *tegen* en niet *voor* de wet, en daarmede valt dus de geheele bewering in duigen. Dien schrijver raden wij voortaan meerdere voorzigtigheid aan bij de aanhaling van daadzaken, die men liefst moest verzwijgen bij minder goed onderrigt, om daardoor geene onwaarheden voort te planten en dwaling uit te lokken. Maar *ten anderen*, — en het verwondert mij, dat de kundige schrijver van het laatste artikel dit zoo stilzwijgend is voorbij gegaan, — is er eene niet geringe miskenning van het karakter van den heer ANEMAET, ja, *eene beleediging* gelegen in de assertie, dat deze anders zijne goedkeuring aan de wet niet zou verleend hebben, daar *zijne bijzondere belangen* hier in de waagschaal werden gesteld. Onbekende schrijver! wees voortaan toch voorzigtiger in uwe uitdrukkingen; want weet gij wel, dat gij den heer ANEMAET in deze van niets minder beschuldigt dan van *meineedigheid*? Dat verdient de man waarlijk niet. Doch genoeg over dit stuk, waaraan, blijkens het reeds opgemerkte, niet veel waarde te hechten is.

Het andere stuk is meerder aandacht waardig en komt blijkbaar van eene pen, die wel versneden is, en uit een hoofd, dat der goede beginselen is toegedaan. — Wij herkennen er den man in van praktische verdiensten en van een helder brein. Deze schrijver deelt het dwaalbegrip niet, dat de benoeming der burgemeesters met 1844 zou zijn eene loutere continuatie; — minder nog de *bespottelijke* meening, dat eene benoeming *ad vitam* onder het reglement van 1817 voortdurende kracht zou hebben behouden. Hij acht eene dispensatie gebiedend noodig, indien een tegenwoordig burgemeester, tevens notaris, op nieuw wordt benoemd, en verstaat alzoo artikel 8 der notariële wet in eenen gezonden en waarachtigen zin. — Tot deze hoogte zijn wij bereid zijne meening geheel als de onze over te nemen en te onderschrijven. Nu, evenwel, gaat ZEd. over tot het betoog, dat, 1o. *het algemeen belang der gemeente vordert*, dat er dispensatie gegeven worde. Ik mag het mij niet verbergen, dat de schrijver, — dien ik meene te kennen als een kordaat, onbaatzuchtig mensch, die vrijgevige beginselen huldigt en voorstaat, — mij minder gelukkig schijnt geslaagd te zijn in dit betoog. Mij dunkt, dat ZEd. dit zelf schijnt gevoeld te hebben, althans het slot van het artikel doet mij dit vermoeden. Ik zou ZEd. de vraag willen voorleggen, wat er van den regel eener wet of van een reglement wordt, op welken men te zamen, in ééne provincie, *honderd elf* (111) dispensatiën verleent? Dat aan het hoofd van iedere gemeente zich een man moet bevinden, in allen opzigte kundig en geschikt, om hare belangen waar te nemen en voor te staan, — wie zal het durven tegenspreken? Ik althans niet, maar om nu vast te stellen, dat daarin eene rede zou liggen om eenen notaris tot burgemeester te benoemen, zou wat verre gaan. Er zijn toch een aantal gemeenten, waar de burgemeester geen notaris is, en de schrijver zal deze toch niet als onkundig en als ongeschikt willen kenmerken? Voorts kan ik moeijelijk toegeven, dat het »niet de afhankelijkheid der ingezetenen jegens den burgemeester is, die hen beweegt hem als notaris te emploijeren.« — Hier redeneert de schrijver te eenzijdig door van zich zelven en van gemeente uit te gaan, en hij vergeve mij de opmerking; — maar hier is hij blijkbaar in strijd met zich zelven, als hij later aan de burgemeesters, die tevens zaakwaarnemers zijn, eenen zoo grooten invloed toekent. Die invloed zal toch wel wederkeerig zijn, en het zal den schrijver toch wel niet onbekend kunnen wezen, hoe soms de ingezetenen bijna gedwongen worden, om den burgemeester hunner gemeente tot hunnen notaris te moeten nemen.

Wat overigens wordt opgemerkt, dat de notarissen, al zijn zij burgemeesters, een niet te groot inkomen genieten; dat de zaakwaarnemerij hen benadeelt; dat zij verpligt zijn tegen beding van half salaris te arbeiden; dat de betrekking van burgemeester geen volledig, ja, geen half bestaan oplevert, — dit alles stemmen wij toe, al zouden wij kunnen aanmerken, dat, wat aangaat het onderhouden van twee huisgezinnen door de gemeente in plaats van één, wanneer de dispensatie niet verleend wordt, dit niet geheel juist is, omdat geen notaris uit zijne gemeente alleen, maar althans door meerdere gemeenten, zoo al niet uit het arrondissement, dan toch uit zijn kanton onderhouden wordt. Maar al geven wij dit alles toe, ja, al nemen wij aan en stellen, zoo als wij doen, dat het geschetste tafereel niet eens met donkere verwen is gekleurd, — dan nog kunnen wij niet komen tot de conclusie, dat het *algemeen belang der gemeente* vordert, dat er dispensatie van artikel 8 der notariële wet worde verleend.

Mij dunkt de aangevoerde beschouwingen leiden als van zelf tot een geheel ander besluit. Zij brengen tot het resultaat: 1o. om den notaris voor schade te behoeden en om de, door hem zoo zeer gevreesde concurrenten voor hem onschadelijk te maken; 2o. om aan den burgemeester eener gemeente een volledig bestaan te bezorgen en hen *uitsluitend* aan hunne betrekking te binden, met ontzegging om in eenig ander opzigt te occuperen, des noods versterkt door eene opzettelijke en stellige belofte.

Om het kwaad weg te nemen moet dus geen ander kwaad geboren worden en een minderen eerbied voor de wet worden uitgelokt; iets, dat ik meen, dat de geachte schrijver altijd ten hoogste wraakt en ergert. Het *tweede* punt van betoog vervalt bij deze beschouwing als van zelf, want worden die twee punten gestatueerd, dan ook is het *algemeen rijksbelang* verzekerd en is de zwarigheid der fraude opgeheven, wat betreft de regten van zegel, registratie en wat dies meer zij. Ook in dit punt vinden wij het bezwaar aangegeven in de betrekking van zaakwaarnemer, gelijktijdig met den post van burgemeester, vermeerderd met de moeijelijkheid, die er in zou gelegen zijn, om alleen in Zuid-Holland 111 nieuwe burgemeesters te vinden. Maar ook dit punt kan, onzes inziens, niet leiden tot het verleenen van dispensatie en het zoo geheel miskennen van een beginsel der wet.

Er volgt geheel iets anders uit. Nu, ten gevolge van de bedoelde wet, de notarissen behooren op te houden burgemeesters te zijn, en juist de gelegenheid aanwezig is, doordien het mandaat ten [illegible] nieuwe benoeming geschieden moet, om *en* de notarissen *en* de gemeenten, in hunne belangen te kunnen bevorderlijk zijn en alzoo het beginsel der wet te krachtiger en te gereeder te handhaven, — moeten de aangegeven redenen ernstig aandringen en bewegen, om nu die gelegenheid niet onbenut te laten voorbijgaan en de goede beginselen toe te passen. Benoemde men nieuwe burgemeesters in plaats van de uitvallende, — ik stem het gereedelijk toe — de tweede dwaling ware erger dan de eerste. Maar is dit te vreezen, nadat de minister van binnenlandsche zaken, in zijne uitmuntende verdedigingsrede van zijn budget, de voordragt der opheffing der heerlijke regten, en aanstaande grietenijen heeft aangekondigd? Wij gelooven het niet. Zoo ooit, dan is er nu gelegenheid om reeds aan te vangen met de voorbereiding van de vereeniging en ineensmelting der gemeenten. Het nut daarvan is reeds zoo dikwerf en zoo krachtig betoogd; het voordeel er van is zoo overtuigend aangewezen en is door het gezag van onzen grooten VAN HOGENDORP zoo ernstig aangedrongen, — dat wij ons van het betoog dienaangaande ontslagen achten. De aankondiging des ministers mag ons dit punt als gestatueerd doen beschouwen. Onze geëerde schrijver wil dan ook alleen eene *provisionele* benoeming, en wil elken anderen maatregel doen voorafgaan door eene herziening der grondwet, eene verbeterde wet op het stem- en kiesregt, enz. Maar ZEd. heeft, geloof ik, voorbijgezien, dat het reglement op het bestuur ten platten lande een deel der grondwet uitmaakt en in artikel 17 de benoeming van den burgemeester voor *zes* jaren vaststelt. Eene benoeming voor korteren tijd ware dierhalve ongrondwettig en is dus uitgesloten.

Dat de burgemeesters der steden, tevens notarissen zijnde, zijn gecontinueerd geworden, — bewijst het iets anders, dan dat *dit* heeft plaats gehad, of zou daarin de kracht zijn te putten van een argument om alzoo voort te blijven handelen? Ook is er immers geene sprake om de besturen der steden *anders* in te rigten, of sommige steden te combineren.

Maar dit punt daargelaten, zoo vragen wij, of het immer te vroeg is om den goeden weg in te slaan en te bewandelen? Aan eene herziening der grondwet valt nog niet te denken. De jongste beraadslagingen in de Tweede Kamer hebben, zoo noodig, dit punt boven allen twijfel verheven. De wet op het stem- en kiesregt — het is zoo — is van invloed op de zaak, maar hoe lang kan die niet in discussie blijven, en is er dan inmiddels niets *ten goede* te verrigten? Wij gelooven ja, en meenen *in gemoede*, dat de regering zich versterken moet in zedelijke kracht, door het bewijs te geven van het goede te willen, en door te handelen, terwijl de Staten-Generaal hun gevoelen, of liever, de leden *hunne gevoelens* kenbaar maken, om later de regering en de natie het problema ter oplossing en tot raadsel te laten, wat als gevoelen der meerderheid gelden moet.

Of is de regering door de bestaande wetten of reglementen zóó gebonden, dat zij niets ten goede vermag uit te rigten. Gelukkig neen. Men heeft aan dezelve wel eens verweten, dat zij op geen vast stelsel gebouwd waren en tot verschillende opvolging konden leiden. In het gegeven geval kan men derzelver dubbelzinnigheid ten voordeele der natie aanwenden.

Ik merk op, dat artikel 1 van het reglement op het bestuur ten platten lande, aan den koning de onbeperkte magt geeft om *twee* of meer *dorpen*, *bij besluit*, te vereenigen, ook te scheiden, na de staten en de gemeente-besturen, die het aangaat, gehoord te hebben. Het hooren kan men eene bloote formaliteit achten, vooral wat betreft de gemeente-besturen, meestal kleingeestig op eigen beheer gesteld, van welke men derhalve niet anders dan een weigerend rapport kan verwachten, in den regel althans. Het gevoelen der staten zal evenzeer weinig beteekenen, ten zij *gedeputeerden* gehoord werden; maar de volle vergadering der provinciale staten, hoofdzakelijk bestaande uit ambachts-heeren en burgemeesters, laat niet veel degelijks, in *het algemeen belang*, verwachten. Men zou dus kunnen hooren — om den vorm te volgen en de koning zou kunnen besluiten. Men zal hier welligt de meening tegenwerpen van te arbitrair te handelen; maar — onbevangen geoordeeld, — is er op eene andere wijze wel iets goeds tot stand te brengen? Zal men, anders doende, zich niet verwarren in de fijn gesponnen strikken van het eigenbelang? Het verledene heeft gesproken en het verkeerde bewezen; die uitspraak is voldoende om, hoe eerder hoe beter, van rigting te veranderen en nog te redden wat te behouden is. Wèl is het heerlijk regt nog in wezen, maar artikel 14 laat aan den koning de beslissing over de voorgedragen personen; en men zou met eenigen grond vragen kunnen, of, sedert dat men de verantwoordelijkheid der ministers in de grondwet zoo *expresse verbis* heeft aangenomen, ook de kracht der voordragt van ambachts-heeren niet merkelijk is verzwakt geworden? Althans men mag betwijfelen of dit regt nog die gebiedende kracht bezit, die haar het noodlottig vermogen zou geven om het goede te verhinderen en het algemeen belang tegen te werken. De regering behoeft mannen, *onafhankelijk* van de gemeenten; dit zijn — in den regel — de burgemeesters niet, die notarissen zijn; ook niet die zaakwaarnemers zijn; waarom men trachten moet dit euvel te verhinderen. Hiertoe biedt het algemeen belang de hand; want vereeniging van gemeenten bevordert de financiën der gemeente, vereenvoudigt de werkzaamheden van het gewestelijk en van het algemeen bestuur en geeft meerdere kracht aan de regering, gezwegen van andere voordeelen, die zij, voor zich en de natie, uit dat stelsel ontleent. En als nu de notaris zich, met uitsluiting van alle burgemeesters, de praktijk alleen ziet gewaarborgd, dan zal deze niet klagen over eene weigering van dispensatie, waarvan het verleenen bij de wet alleen exceptioneel is vergund en toegestaan. En als aan den burgemeester een redelijk bestaan is vergund, dan zal deze, wèl gemoed, die praktijk aan den notaris overlaten, en zich alleen bezighouden met de belangen zijner gemeente. En de gemeenten? Als het hoofd der vereeniging met kalmte en beleid aller belangen zal verzoend hebben, dan zullen zij al zeer spoedig de hand zegenen, die hen kosteloozer, regelmatiger en doeltreffender beheer gegeven heeft. En de regering? Zij zal zich gelukkig en de moeite beloond vinden, omdat zij het goede heeft doorgedreven en aan eigenbelang en kleingeestigheid moedig het hoofd bood, toen het *algemeen* belang haar ten schuts en tot verdediging heeft ingeroepen.

H—d, 25 october 1843. *Tantum.*

Advertentie.

Men zegt, dat boven de deuren der vergaderzaal der Tweede Kamer der Staten-Generaal, de woorden zullen gegraveerd worden, door GIJSBERT KAREL VAN HOGENDORP in zijne *Bijdragen tot de huishouding van Staat* opgeteekend;

»De Staten-Generaal zijn een zedelijk ligchaam, — »een *corpus morale*, waarvan het wezen is: EEN WIL »TE HEBBEN EN TE UITEN."

Professor DEN TEX weet het vrij wat beter dan de graaf VAN HOGENDORP.

»De vertegenwoordigers moeten getrouw zijn aan »het verlangen der natie; zij moeten dit verlangen »ter kennisse van de regering brengen, en de regering »moet kunnen vertrouwen, dat zij het nationale verlangen uit den mond der vertegenwoordigers verneemt. »Dit is het echte kenteeken eener constitutionele regering, »en dit maakt haar zoo uitmuntend voor alle beschaafde »volken. Dit is in het staatkundige het licht van onzen »tijd, en de trap van onze volmaking boven vroegere »eeuwen. Hoe zullen nu de vertegenwoordigers het »nationale verlangen leeren kennen? Zij moeten er »naar vernemen, elk in zijne provincie, en het aan »elkander mededeelen bij de jaarlijksche vergaderingen. »Zij moeten lezen, hetgeen er in druk uitkomt en den »stempel draagt van kunde, oordeel en welgezindheid. Zij moeten de schriften wederom vergelijken »met de gesprekken, en vervolgens een welbekrooud »besluit opmaken. Volgens deze beginselen tracht ik »mijne adviesen uit de algemeene meening te scheppen, en zelfs na dat ik ze uitgebragt heb, nogmaals te onderzoeken, of zij door dezelve worden goedgekeurd.

VAN HOGENDORP *Bijdr. tot de Huish. van Staat.* Deel V. bladz. 25.

»Ik moet hier echter aanmerken, dat het bestaan »van een openbaar gevoelen, en deszelfs invloed op de »Staten-Generaal, eene zeer heilzame omstandigheid »is. De vertegenwoordigers kennen op deze wijze het »verlangen der vertegenwoordigden, en daarmede »wordt het voorname oogmerk der vertegenwoordiging »bereikt. De vertegenwoordigende regeringsvorm is »ingesteld, opdat de belangen van de natie zouden »worden behartigd door het hoofd, of de regering met »overleg van de natie zelve. Maar de natie kan niet »opkomen, en, indien zij dit kon, zoo zou nog een »groot gedeelte van dezelve onbekwaam zijn tot eene »eene behoorlijke kennisneming en overweging der »zaken. Zij moet dus vertegenwoordigd worden door »mannen van hare keus. Hoe meer nu deze de belangen der natie wèl kennen, des te beter zullen zij »dezelve voorstaan. Daartoe bezitten zij eene groote »mate van kundigheid, alzoo zij gekozen zijn uit de verstandigsten, en uit lieden van opvoeding en studie. (Hemel! zou het waar zijn, dat mannen als de heeren DRUYVESTEIN, BLEISWIJK, ENSCHEDÉ onder de verstandigsten behoorden in *Noord-Holland*? Arm *Noord-Holland* dan!) »Maar buiten hen bestaat er in de »natie nog vele kundigheid, en zelfs vele van de kundigste lieden bekleeden ambten, of onderhouden andere betrekkingen, welke hun niet toelaten, om aan »de vertegenwoordiging deel te nemen. Het gevoelen »van alle deze kundigen maakt het openbare gevoelen »uit, en dient ongemeen tot verlichting van de vertegenwoordigers."

Uit hetzelfde werk, deel VIII, bladz. 6—7.

Professor DEN TEX in 1843:

»Buiten deze Kamer mogen klagten oprijzen, die »dan als het uitvloeisel, als de uitdrukking der openbare meening worden voorgesteld; maar aan den »volksvertegenwoordiger past het, die zoogenaamde »openbare meening te wijzigen, niet aan haren leiband te gaan."

Zie advies — Staats-Courant 30 oct. 1843.

Professor DEN TEX weet het dus vrij wat beter dan de *graaf* VAN HOGENDORP! Omdat de wenken van den laatste zoo zeer zijn voorbijgezien geworden en zoo weinig gezag uitoefenen, — daarom zijn wij zoo ver gekomen dat »aan het einde van dezen gang van zaken staat geschreven: *ondergang van het vaderland en staatsbankroet.*" Ongelukkig Nederland! waar men de wenken der wijsheid veracht en de lessen van het verledene trotseert! Meent men, dat dit ongestraft zal geschieden?

Prijs-Vraag.

»Ik geloof, dat in eene vertegenwoordigende regering alle vertegenwoordigers de rekening van den »staat, gelijk hunne eigene, moeten kunnen opmaken. »Deze kundigheid moet zich zelfs tot de particul… »der hoogere standen uitstrekken, en elk wel … »voed man moet daarin deel kunnen nemen. … »wordt het vertrouwen tusschen de regering en … »natie bevorderd."

VAN HOGENDORP

Wanneer zal dit *alzoo* in Nederland zijn?

Waterhoogte te Arnhem.

Den 3 Nov. 2 El 7 Palm 0 Duim; gew. 5 duim; …

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekd…